

❖ عنوان پژوهش:	❖ تدوین برنامه سرمایه‌گذاری سازمان تأمین اجتماعی برای حضور در بازارهای مالی جهانی و امکان سنجی ایجاد نهاد بین‌المللی سرمایه‌گذاری
❖ نوع پژوهش:	■ کاربردی □ بنیادی □ توسعه‌ای
❖ نوع خروجی حاصل از انجام پژوهش:	■ طرح پژوهشی □ گزارش کارشناسی □ سند سیاستگذاری

لازم به ذکر است در چارچوب پژوهشی موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی، منظور از طرح پژوهشی، سند سیاستگذاری و گزارش کارشناسی به شرح ذیل است:

«طرح پژوهشی»

طرح پژوهشی یکی از انواع قالب‌های تولید علمی محسوب می‌شود که منطبق با اصول علمی روش تحقیق انجام می‌شود.

«سند سیاست‌گذاری»

«سند سیاست‌گذاری»، گزارشی کوتاه، بی‌طرفانه و موجز در پاسخ به یک سؤال مشخص یا راجع به یک مسئله خاص است که استاندارد صلاحیت برای تهیه سند سیاست‌گذاری، افراد خبره هستند. این گزارش شامل سه بخش زیر می‌شود: بخش اول که به آن «خلاصه مدیریتی» خواهیم گفت، بر روی جلد گزارش، ضمن بیان مشکل در یک یا دو سطر، به ارائه راهکارهای اجرایی منطقی برای آن در حداکثر نصف صفحه می‌پردازد. بخش دوم که گزارش اصلی را تشکیل می‌دهد و در ۳ تا ۵ صفحه مطابق چارچوب تعیین‌شده تهیه می‌شود، «پیشنهادات سیاست‌گذاری» نامیده می‌شود. بخش سوم که به تحلیل دقیق موضوع و ارائه اسناد پشتیبان آن می‌پردازد، «یادداشت سیاست‌گذاری» نام دارد. هر یک از این سه بخش برای اهداف خاص و مخاطبان ویژه خود تهیه می‌شوند.

«گزارش کارشناسی»

شامل ارائه یک گزارش کامل در خصوص یک موضوع خاص موردنظر است که به یک فرد مجری با سطح صلاحیت حداقل «محقق» واگذار می‌شود تا حداکثر طی ۳ ماه، گزارش مورد نظر را منطبق با فرمت ارائه‌شده تهیه و ارائه نماید.

«تعریف سطح خرد/متوسط/کلان»

طرح خرد- طرحی است که از حیث مبلغ سه برابر حد نصاب معاملات خرد موسسه می‌باشد.

طرح متوسط- طرحی است که از حیث مبلغ از معاملات خرد فراتر بوده و حداکثر ده برابر سقف حد نصاب معاملات خرد موسسه می‌باشد.

طرح کلان- طرحی است که از حیث مبلغ از سقف معاملات متوسط فراتر باشد.

❖ توصیف و بیان مسئله:

تأمین مالی فرآیندی است که در آن مدیران شرکت برای فراهم کردن منابع مالی لازم برای شرکت یا پروژه با استفاده از ابزارهای تأمین مالی اقدام به جمع آوری منابع مالی می‌نمایند. شرکت های کوچک و بزرگ بسته به نیاز خود باید منابع تأمین مالی مناسبی را انتخاب نمایند. چهار فاکتور اصلی که تعیین کننده منبع تأمین مالی مناسب هر شرکتی هستند شامل ریسک، بازده، میزان سرمایه‌گذاری و افق زمانی سرمایه‌گذاری می‌باشد. اما نکته قابل توجه در این بین، این است که، برای تعیین بهترین منبع جذب سرمایه برای یک کسب و کار، ابتدا باید ویژگی و شرایط آن کسب و کار را شناخت، سپس ویژگی های منابع مختلف تأمین مالی را مورد بررسی قرار داد و سپس با تطبیق نیازها با منابع، بهترین منابع را برای هر یک از شرایط گوناگون یک کسب و کار مشخص کرد. شرایط و نیازهای یک کسب و کار مستقیماً به موقعیت آن در چرخه عمر آن کسب و کار بستگی دارد.

از سوی دیگر نکته مهم اینجاست که در نهادهایی همچون صندوق های بازنشستگی و سازمان تأمین اجتماعی، هدف تنها کسب سود نیست و سازمان باید به گونه‌ای سرمایه‌گذاری کند که بتواند از عهده تعهدات آتی خویش برآید، اعتبار خود را در بین ذینفعان حفظ کرده و به فعالیت خود ادامه دهد. در واقع سرمایه‌گذاری صحیح، عنصر حیاتی برای بقای صندوق های بازنشستگی محسوب می‌شود. بنابراین ارزیابی و مدیریت هم‌زمان ریسک دارایی ها و بدهی ها و انتخاب نحوه سرمایه‌گذاری دارایی ها در بازارهای مالی با توجه به تعهدات صندوق امری مهم و ضروری است. فرایند کنترل هم‌زمان ریسک دارایی ها و بدهی ها که تحت عنوان مدیریت دارایی ها و بدهی ها شناخته می‌شود شامل مدل‌بندی، اجرا، نظارت و اصلاح استراتژی‌های مرتبط با دارایی ها و بدهی هاست، به نحوی که شرکت بتواند با توجه به محدودیت‌های موجود به اهداف مالی خود دست یابد.

با توجه به ماهیت فعالیت‌های سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان یک صندوق بازنشستگی که وظیفه اصلی آن ارائه خدمات و تعهدات بیمه اجتماعی به افراد تحت پوشش است، بحث سرمایه‌گذاری خارجی عمدتاً در شرکت‌های تحت پوشش آن موضوعیت می‌یابد. حسب ماده دو اساسنامه سازمان تأمین اجتماعی، هدف اصلی این سازمان در گام اول اجرا، تعمیم و گسترش انواع بیمه‌های تأمین اجتماعی و درمانی است. یکی دیگر از اهداف بر شمرده برای این سازمان در این ماده، تمرکز وجوه و درآمدهای موضوع قانون تأمین اجتماعی با بکارگیری اصول محاسبات بیمه‌ای در حوزه بیمه و رعایت اصول بنگاهداری و اقتصادی در حوزه سرمایه‌گذاری با بهره‌گیری از وجوه و ذخایر در اختیار صندوق است. با توجه به فاصله زمانی نسبتاً زیاد بین وصول حق بیمه و پرداخت خسارت/ تعهدات در صندوق های بازنشستگی، و نیز گستردگی حجم فعالیت این صندوق ها در سطح جامعه، معمولاً صندوق های بازنشستگی در تمامی کشورها یکی از بزرگترین بنگاه های اقتصادی محسوب می‌شوند.

سازمان تأمین اجتماعی در کشور ما نیز از این مهم مستثنی نبوده و به عنوان یک صندوق بیمه‌گر ناگزیر از سرمایه‌گذاری بهینه دارایی‌های خود به منظور عمل به تعهدات در قبال جامعه بزرگ بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران

است و لذا در این پژوهش تلاش می‌شود شرایط سرمایه‌گذاری خارجی برای سازمان و همچنین تشکیل یک نهاد تخصصی بین‌المللی جهت تسهیل امر سرمایه‌گذاری مورد بررسی قرار گیرد.

❖ اهداف مورد نظر برای تحقیق:

◀ هدف اصلی

تدوین بسته عملیاتی جهت فعالیت سرمایه‌گذاری سازمان تأمین اجتماعی در بازارهای بین‌المللی امکان‌سنجی ایجاد نهاد بین‌المللی سرمایه‌گذاری

◀ اهداف فرعی

- ۱- شناخت کشورها و بازارهای مناسب برای سرمایه‌گذاری سازمان تأمین اجتماعی
- ۲- بررسی شرایط قانونی و نهادی سرمایه‌گذاری خارجی در کشورهای هدف
- ۳- شناخت راهکارهای مقابله و دور زدن تحریم در فرآیند سرمایه‌گذاری خارجی
- ۴- تعیین چارچوب سازمانی و نهادی مناسب برای سرمایه‌گذاری خارجی

❖ زمینه‌های استفاده و کاربرد نتایج تحقیق (کاربست آن در سازمان تأمین اجتماعی یا حوزه رفاه و تأمین اجتماعی):

- ۱- تدوین آیین‌نامه مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی سازمان تأمین اجتماعی و ایجاد نهاد بین‌المللی سرمایه‌گذاری

❖ محدوده مکانی و محدوده زمانی

❖ شرح خدمات مورد انتظار:

این تحقیق در سه فاز متفاوت به شرح زیر طراحی شده است:

مرحله اول: شناخت اصول سرمایه‌گذاری صندوق‌های بازنشستگی در بازارهای جهانی

- ۱- اصول سرمایه‌گذاری صندوق‌های بازنشستگی براساس اسناد بین‌المللی
- ۲- بررسی اصول و خطوط راهنمای سرمایه‌گذاری ISSA ایسا
- ۳- بررسی ترکیب سرمایه‌گذاری صندوق‌های بازنشستگی موفق

۴- طبقه‌بندی و اولویت‌بندی روش‌های سرمایه‌گذاری پیش رو برای سرمایه‌گذاری صندوق‌های بازنشستگی

۵- تحلیل روند بازارهای مالی و شاخص‌های مرتبط در بازار دارایی جهانی

۶- تحلیل جریان تجارت خارجی و سرمایه‌گذاری خارجی در سطح بین‌المللی و تعیین کشورهای فعال در این حوزه

۷- طبقه‌بندی جریان سرمایه‌گذاری خارجی در سطح کشورهای به تفکیک سرمایه‌گذاری مالی و حقیقی و تحلیل بازارها به لحاظ نرخ بازدهی

۸- تعیین کشورهای هدف بالقوه برای سرمایه‌گذاری خارجی

مرحله دوم: تحلیل مسائل حقوقی و نهادی در جریان سرمایه‌گذاری

۱- بررسی قواعد پولی و سیاسی حاکم بر انتقال ارز و مبادلات در صحنه بین‌الملل

۲- بررسی محدودیت‌های قانونی بین‌المللی به ویژه تحریم‌ها بر امکان سرمایه‌گذاری خارجی

۳- بررسی الزامات، ضوابط و قوانین مربوطه در خصوص مدیریت منابع و حوزه‌های جایز سرمایه‌گذاری سازمان تأمین اجتماعی حسب قوانین و مقررات حاکم (ضابطه سرمایه‌گذاری صندوق‌های بازنشستگی و ...)

۴- بررسی امکانات قانونی جهت سرمایه‌گذاری خارجی (قراردادهای تجارت آزاد، قوانین منطقه آزاد و ...)

۵- بررسی شرایط، ضوابط و امکان‌پذیری ایجاد نهاد بین‌المللی سرمایه‌گذاری توسط سازمان تأمین اجتماعی

۶- تدوین راهکارهای مناسب قانونی جهت توسعه سرمایه‌گذاری در کشورهای هدف

مرحله سوم: کشورهای هدف و تدوین بسته عملیاتی

۱- بررسی وضعیت متغیرهای اقتصاد کلان کشورهای هدف (سوریه، عراق، لبنان، افغانستان، ونزوئلا و ...)

۲- بررسی جریان تجارت کالایی کشورهای هدف و تعیین صنایع مناسب جهت سرمایه‌گذاری

۳- بررسی و تحلیل بازار دارایی کشورهای هدف و شاخص‌های عملکردی آن

۴- جمع‌بندی از زمینه‌های سرمایه‌گذاری در کشورهای هدف

۵- پیشنهاد بهترین حوزه‌ها جهت فعالیت و سرمایه‌گذاری با تشکیل یک نهاد تخصصی بین‌المللی

۶- پیشنهاد راهکار جهت خنثی‌سازی محدودیت‌های مختلف به ویژه تحریم‌های ظالمانه اعمالی علیه کشور

۷- تدوین آیین‌نامه مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی سازمان تأمین اجتماعی

❖ خروجی‌های موردانتظار :

۱- پیشنهاد بهترین حوزه‌ها به منظور فعالیت و سرمایه‌گذاری، با تشکیل یک نهاد تخصصی سرمایه‌گذاری بین‌المللی

کد سند:
شماره ویرایش:

۲- پیشنهاد راهکارهای ممکن به منظور خنثی‌سازی محدودیت‌های مختلف به ویژه تحریم‌های ظالمانه اعمالی علیه کشور

۳- تدوین آیین‌نامه مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی

...

❖ محدودیت‌ها و موانع احتمالی پیش رو:

۱-

❖ مدت زمان محدودی اجرای پروژه (ماه): ۴ ماه

❖ سطح مورد نظر برای اجرای طرح: خرد متوسط کلان